EUROPEAN AGENCY
for Special Needs and Inclusive Education

VOICES INTO ACTION

OD HLASOV K ČINOM

Rámec pre zmysluplnú participáciu žiakov a rodín na rozhodnutiach o vzdelávaní

SKUTOČNÝ POKROK SMEROM K INKLUZÍVNYM VZDELÁVACÍM SYSTÉMOM JE MOŽNÝ, LEN AK DOKÁŽEME...

- **UZNAŤ**
- **POČÚVAŤ**
- **ROZUMIEŤ**
- **KONAŤ NA ZÁKLADE**

... VŠETKÝCH HLASOV

Žiaci a rodiny len málokedy dokážu ovplyvniť rozhodnutia v oblasti vzdelávania, ktoré majú priamy vplyv na ich životy, aj keď majú možnosť podeliť sa o svoje názory v rámci triedy a komunity.

Projekt **Od hlasov k činom** (Voices into Action - VIA) sa zaoberá spôsobmi, ako rozvíjať participatívnejší prístup k rozhodovaniu v oblasti vzdelávania tak, aby jeho stredobodom boli žiaci a rodiny.

Navrhuje tzv. „Rámec VIA pre zmysluplnú participáciu na inkluzívnom vzdelávaní“ ako nástroj na reflexiu s cieľom načrtnúť praktické a etické aspekty, ktoré s participáciou súvisia v období pred, počas a po nej.

Čo sú „hlasy“?

Komunikácia hodnôt, postojov, názorov a stanovísk žiakov a ich rodín.

Čo je „zmysluplná participácia“?

Uznanie a začlenenie názorov žiakov a ich rodín ako **rovnocennej** a **neoddeliteľnej** súčasti diskusie na všetkých úrovniach systému. Sem patrí aj **aktívne pôsobenie** a **spoločné možnosti** pri iniciovaní myšlienok a ovplyvňovaní rozhodnutí.

Rámec VIA pre zmysluplnú participáciu na inkluzívnom vzdelávaní

Rámec VIA vychádza z modelu participácie detí, ktorý vytvorila Laura Lundy (2007).[1] Aplikuje štyri koncepty modelu „**Priestor**“, „**Hlas**“, „**Publikum**“ a „**Vplyv**“ v kontexte vzdelávania vrátane jeho rozšírenia tak, aby okrem detí a mladých ľudí zahŕňal aj rodiny pri súčasnom zohľadnení kľúčových etických aspektov.

Tvorcovia politík, riadiaci zamestnanci škôl, učitelia a iní účastníci vzdelávania môžu uplatňovať rámec VIA tak, aby:

- **pri rozhodovaní zohľadňovali a konali so zreteľom na hlasy všetkých účastníkov – najmä tých, ktorí sú marginalizovaní alebo ohrození vylúčením**
- **rozvíjali u všetkých účastníkov schopnosť (tzn. vedomosti, porozumenie a zručnosti) počúvať a zdieľať ich názory**
- **začlenili a dodržiavali etický prístup vo všetkých fázach (t. j. bezpečnosť, prístupnosť, zraniteľnosť, zaujatosť a transparentnosť)**
- **udržiavali, hodnotili a ďalej zlepšovali participáciu rôznych účastníkov naprieč rôznymi systémami a v rôznych kontextoch.**

Rámec VIA

Priestor

Vytvorte bezpečné a inkluzívne príležitosti na formovanie a vyjadrenie názorov

- Minimalizujte zaujatosť pri výbere začlenením marginalizovaných skupín
- Využívajte technológie, medzigeneračné prístupy a komunitnú prácu mimovládnych organizácií
- Venujte pozornosť obavám týkajúcim sa prístupnosti, schválenia/súhlasu, bezpečnosti, práva na vyjadrenie názoru a práva na informácie

Hlas

Umožnite slobodné vyjadrenie názorov vo vybranom médiu

- Diskutujte o témach, ktoré sú zmysluplné, relevantné a prínosné pre jednotlivca/skupinu
- Poskytnite dostupné podklady a náležitú podporu v záujme budovania kapacít pre participáciu
- Venujte pozornosť obavám v súvislosti so zraniteľnosťou, s osobnými údajmi a právom na usmernenie zo strany dospelých

Vplyv

Konajte na základe hlasov

- Zabezpečte, aby konanie na základe hlasov a očakávané vplyvy boli jednoznačné a transparentné
- Poskytnite primeranú spätnú väzbu všetkým účastníkom a zapájajte ich do procesov hodnotenia
- Venujte pozornosť možnej nesprávnej interpretácii názorov a neúmyselným dôsledkom

Publikum

Zodpovedne počúvajte hlasy

- Podporujte a rešpektujte príspevky z medzigeneračných a rozmanitých perspektív
- Využívajte vhodnú podporu a prostriedky s cieľom pochopiť a tlmočiť vyjadrené názory
- Venujte pozornosť nerovnováhe síl a nevedomej zaujatosti

Navštívte webové stránky VIA, ak sa chcete dozvedieť viac o projekte, rámci a online súbore nástrojov VIA, ako aj o interaktívnom zdroji informácií s príkladmi z praxe:

www.european-agency.org/activities/VIA

© European Agency for Special Needs and Inclusive Education 2022

[1] Lundy, L., 2007. '"Voice" is not enough: conceptualising Article 12 of the United Nations Convention on the Rights of the Child' *British Educational Research Journal*, 33 (6), 927–942. www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/01411920701657033

VOICES INTO ACTION

SK

Spolufinancovaný Európskou úniou

Financovaný Európskou úniou. Názory a stanoviská uvedené vyššie sú výlučne názormi autora (autorov) a nevyjadrujú nevyhnutne názory a stanoviská Európskej únie alebo Európskej komisie. Za tieto názory a stanoviská nenesie Európska únia ani Európska komisia zodpovednosť.